

ELLLENGUATGE

El lloc (II)

Una designació adverbial de lloc —deiem ahir— que expressi la mateixa idea que el subjecte de l'oració, pot eliminar-ne aquest terme i fer que l'oració esdevingui impersonal (amb un subjecte indeterminat). Són així possibles i d'ús facultatiu dues construccions com *La revista es farà ressò d'aquest fet* i *A la revista hom es farà ressò d'aquest fet*, que tenen el mateix valor. I al costat de construccions com *Em fa mal el cap*, *Em fan mal els ulls*, *Em fa mal l'esquena*, etc., són també possibles i creiem que poc o molt usuals *Em fa mal el cap*, *Em fa mal als ulls* i *Em fa mal a l'esquena*, oracions impersonals en què les diverses designacions de parts del cos humà, precedides per la preposició *a*, exerceixen la funció de complements de lloc. (Notem que les primeres responen a la pregunta *Què et fa mal?* i les segones a *On et fa mal?*) Determinar quin tipus de construcció és més usual —*Em fan mal les genives* o *Em fa mal a les genives*— hauria d'ésser ja el resultat d'una enquesta lingüística.

Verbs com és ara *mirar* i *tocar* demanen en molts casos un complement adverbial de lloc en comptes d'un complement directe:

Van mirar al carrer, *Els mobles toquen a la paret*, *Gairebé toquen als núvols*. Aleshores, és clar, *mirar* i *tocar* són usats intransitivament, i el complement es pronominalitza per mitjà de la partícula *hi*: *Hi van mirar*, *Hi toquen*, etc. Anàlogament, un substantiu com és ara *terra*, significant "paviment o altre en què estem, caminem, etc.", té una gran tendència a adverbialitzar-se, sempre que la frase ho permet. Així, *Escombrar a terra* i *Fregar a terra* són, sens dubte, frases més usuals que no pas *Escombrar el terra* i *Fregar el terra*.

És ben sabut que no sempre hi ha una frontera ben precisa i definida entre l'anomenat datiu inanimat i els complements de lloc, com en les oracions *Tiren aigua a la llet*, *Claven un clau a la paret* o *Lliquen un cordill al barrot*. Deixant de banda aquests casos, podem veure que en oracions com *Ho diré a casa*, *Telefona a la feina* o *Envio l'article al diari*, els complements de lloc substitueixen clarament els indirectes o datius. Així mateix, en comptes del complement indirecte de *Sempre li passen aquestes coses* tenim un complement de lloc a *Aquestes coses, a America no passen*. I, encara, un verb com *agradar*, que sembla demanar un datiu, en prescindeix amb una designació de lloc: *I si fugís a França?... Allí no hi ha esperança: encara agrades més* (Pere Quart).

Albert Jané